

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 106. ÉVFOLYAMA

1971. MÁJUS * XX. ÉVFOLYAM 5. SZÁM

TARTALOM

<i>Dr. Szűcs Kálmán:</i> A fagazdasági szakemberképzés oktatáspolitikánkban	193
<i>Dr. Gál János:</i> Az erdészeti faipari felsőoktatás helyzete és feladatai	196
<i>Dr. Béli Ferenc:</i> Az Erdészeti és Faipari Egyetem továbbképzési tervei	205
<i>Dr. Balassa Gyula:</i> Néhány szó az „Erdők a közjóért” különszámhoz	209
<i>Dr. Tuskó László:</i> A középkáder-képzés problémái a fagazdaságban	210
<i>Váradi Géza:</i> Az erdészeti szakmunkás-ellátottság és képzés helyzete	216
<i>Hangyál Tibor:</i> Az erdőgazdasági szakmunkásképzés új irányai	222
<i>Varga Béla:</i> Betanított-munkás képzés a fagazdaságban	227
<i>Fila József:</i> Gondolatok a fagazdasági szakemberképzésről	231
<i>Dr. Bondor Antal:</i> A vendégszerkesztő kérése	238
Címkép: Az egyetem földmérési tanszékén fototeodolit gyakorlat	
Háttapon: Szerfabeclési gyakorlat az egyetemen (Fotó: EFE)	

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Д-р К. Слоч:</i> Подготовка специалистов древесного хозяйства в зеркале нашей классовой политики ..	193
<i>Д-р И. Галь:</i> Положение и задачи высшего обучения в лесном хозяйстве и деревообрабатывающей промышленности	196
<i>Д-р Ф. Бельди:</i> Планы Университета лесного хозяйства и деревообрабатывающей промышленности ..	205
<i>Д-р Дь. Балашиа:</i> Несколько слов к специальному выпуску „Леса за общественное благо“	209
<i>Д-р Л. Тушко:</i> Проблемы подготовки средних кадров в древесном хозяйстве	210
<i>Г. Варади:</i> Обеспеченность лесохозяйственными квалифицированными рабочими и положение обучения	216
<i>Т. Хандьял:</i> Новые направления в подготовке лесохозяйственных квалифицированных рабочих ..	222
<i>Б. Варга:</i> Подготовка обученных рабочих в древесном хозяйстве	227
<i>Филдья:</i> Соображения по подготовке специалистов лесного хозяйства и лесной промышленности ..	231
<i>Д-р Бондор А.:</i> Просьба редактора, принимающего участие в редакции журнала по приглашению ..	238

CONTENTS

<i>Dr. Szűcs, K.:</i> Forestry education reflecting our class policy	193
<i>Dr. Gál, J.:</i> The situation and tasks of the forestry and forest industries training on the university level ..	196
<i>Dr. Béli, F.:</i> Plans for establishing postgraduate courses on the University for Forestry and Forest Industries	205
<i>Dr. Balassa, Gy.:</i> Some remarks on the special number of the „ERDŐ”, bearing the title of „Forests for the benefit of the public”	209
<i>Dr. Tuskó, L.:</i> Problems of forestry training on the medium level	210
<i>Váradi, G.:</i> The situation of skilled forest workers training	216
<i>Hangyál, T.:</i> New directions in the training of skilled forest workers	222
<i>Varga, B.:</i> Training of semi-skilled forest workers	227
<i>Fila J.:</i> Some thoughts about training experts	231
<i>Dr. Bondor A.:</i> The guest editor's request	238

A lapban megjelent tanulmányok szerzői:

Dr. Balassa Gyula ny. miniszter első helyettese, Budapest; *dr. Béli Ferenc* tanszékvezető egyetemi docens, Erdészeti és Faipari Egyetem, Sopron; *dr. Bondor Antal* főelőadó, MÉM Termelés- és Műszaki Fejlesztési Főosztály, Budapest; *Fila József* ügyvezető igazgató, Erdészeti és Faipari Egyesülés, Budapest; *dr. Gál János* tanszékvezető egyetemi tanár, az Erdészeti és Faipari Egyetem rektora, Sopron; *Hangyál Tibor* erdőmérnök, az Erdészeti Szakmunkásképző Iskola igazgatója, Mátrafüred; *dr. Szűcs Kálmán* c. egyetemi tanár, a MÉM Szakoktatási Főosztályának vezetője, Budapest; *dr. Tuskó László* erdőmérnök-tanár, az Erdészeti Technikum igazgatója, Sopron; *Varga Béla* osztályvezető, Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság, Eger; *Váradi Géza* osztályvezető, Országos Tervhivatal, Budapest.

Helyreigazítás: lapunk 3. számában *Kozma Ferenc* ön. ir. mérnök munkahelye tévesen szerepel, a helyes: MÉM Áll. Erdőrendezőiség.

A fagazdasági szakemberképzés oktatáspolitikánkban

DR. SZÜCS KÁLMÁN

A világszerte kibontakozó műszaki-tudományos és technikai forradalom eredményei megvalósulásának egyik lényeges és nélkülözhetetlen feltétele a korszerűen képzett szakember. A fagazdaság területén is a műszaki-tudományos és technikai forradalom eredményei kibontakoztatásához nélkülözhetetlen, hogy elegendő számú, korszerűen képzett szakember legyen.

Ezek figyelembevételével a mi feladatunk az, hogy a közoktatáspolitikával összhangban, a gazdaságpolitikai célkitűzéseknek megfelelően gondoskodjunk minden képzési szinten megfelelő számú mérnök, üzemmérnök, technikus és szakmunkás képzéséről.

Erre hívta fel figyelmünket Pártunk X. Kongresszusa is, amely a társadalom szocialista fejlődésének egyik alapkérdéseként a szakképzettség növelését jelölte meg. A Kongresszuson elhangzottak megállapították: „Az ország előtt álló feladatok, valamint a tudomány és a technika fejlődése az emberek képzettségének bővítését igénylik társadalmi méretekben.”

Az erdészeti- és faipari termelés fejlesztésének feladatai is minden szinten, minden vonatkozásban sok jól képzett szakmunkást és elmélyült szakmai ismeretekkel rendelkező közép- és felsőfokú szakembert igényelnek. Így szakoktatási politikánkban jelentős figyelmet kell fordítani az erdészeti és faipari szakemberképzésre.

Szakoktatási politikánk kialakításában egyik alapvető kiindulási pont a társadalmi-gazdasági igényeket kifejező távlati szakember-szükséglet ismerete. Ennek hangsúlyozása a tudomány és a technika gyors fejlődésének időszakában azért is alapvető, mert távlati fagazdaságfejlesztési célkitűzéseink megvalósításának egyik fontos előfeltétele, hogy *biztosítható-e a szükséges mennyiségű és képzettségű szakmunkaerő az erdészet és faipar területére, és ehhez milyen szakoktatási szervezet kialakítása szükséges.*

Az erdészeti és faipari szakemberek, szakmunkaerők képzésére oktatáspolitikánkban mindig jelentős figyelmet fordítottunk. Az eltelt negyedszázad alatt társadalmi és gazdasági életünk nagy átalakuláson és fejlődésen ment keresztül. Az a jelentős mértékű átalakulás, amely ez idő alatt a fagazdaság területén is végbement, az erdészeti és faipari szakoktatásra döntő befolyást gyakorolt. Az egyes fejlődési szakaszokban más-más igények, de egyre fokozódó követelmények jelentkeztek. Más volt az erdészeti és faipari szakoktatással szembeni igény az 1950-es években, más volt amikor az erdészeti és faipari termelés szocialista jellegűvé alakult, s más a fagazdálkodás jelenlegi szakaszában.

Az erdészeti és faipari szakoktatás szervezete és annak struktúrája mindig együtt fejlődött a fagazdasággal és jelentős segítséget adott a szocialista termelési viszonyok kialakításához. Az erdő- és fagazdasági vállalatok fokozatos

kialakítása szükségessé tette az erdészeti és faipari szakoktatási intézmények hálózatának fejlesztését, a képzés méreteinek, tartalmának a szocialista nagyüzemi viszonyokhoz való alakítását. Fokozatosan időszerűvé vált a fagazdaságban is — a népgazdaság egyéb ágazatainak megfelelően — a teljes szakoktatási struktúra kialakítása, a mérnök-, üzemmérnök-, technikus-, szakmunkás- és betanított munkás képzés megoldása.

Az erdészet és a faipar szakember-ellátását és a képzés hatékonyságát az elmúlt évtizedekben nagymértékben segítette az a körülmény, hogy a fagazdaságot irányító hatóság közvetlenül összehangolhatta az oktatás fejlesztését az ágazat fejlesztésével. Az erdészeti és faipari szakoktatási intézményeink közvetlenül ismerhették meg a mezőgazdasági és élelmezésügyi minisztérium ágazatban tervezett termelésfejlesztési célkitűzéseit, közvetlenül benne voltak az igényeket közvetítő információk áramlásában, állandó szoros kapcsolatuk van a gyakorlattal, a kutatási helyekkel, a gyakorlati oktatás feltételeit biztosító bázis- és tan-erdőgazdaságokkal, valamint a faipari üzemekkel. Mindezek lehetővé tették, hogy az erdészeti és faipari szakoktatás nemcsak előre mutatóan fejlődött fagazdaságunkkal, hanem a termelés fejlődésének jelentős tényezőjévé is vált. A szakoktatási intézményeknek jelentős a szerepe abban, hogy az elmúlt évtizedben fagazdaságunk megfelelően fejlődött.

Az utóbbi évtizedben az erdészeti és faipari szakoktatási intézmények mintegy 1130 erdő- és faipari mérnököt, 1750 technikust és 4608 szakmunkást bocsátottak ki.

Ezek a jól és korszerűen képzett szakemberek jelentős szerepet vállaltak Magyarország erdőgazdaságának fejlesztésében, korszerű faipari termelésének kialakításában.

Ennyi és ilyen elmélyült szakmai ismeretekkel rendelkező szakember-állomány kiképzése csak a mindenkori, a korszerű követelményekhez alkalmazkodó erdészeti és faipari oktatási rendszerben volt megoldható.

Az *egyetemi képzésünkben* az elmúlt évtizedben több korszerűsítést hajtottunk végre. Az Erdészeti és Faipari Egyetem 1962-ben a 22. számú törvényerejű rendelettel nyerte el mai formáját, ahol jelenleg két kar, az Erdőmérnöki Kar és a Faipari Mérnöki Kar működik. Mindkét karon 5 éves képzés keretében folyik a mérnöki tevékenységre való felkészítés.

Szakoktatási politikánkban arra törekszünk, hogy az itt képzett erdőmérnököket felkészítsük mindazokra a feladatokra, amelyeket ma és a jövő évtizedekben az erdőmérnököknek a termelésben és annak fejlesztésében el kell végezniük.

Nehéz lenne felsorolni mindazokat a követelményeket, amelyek egy erdőmérnökkel szemben ma felmerülnek: nagyfokú gondolkodási és cselekvési önállóság, jó szervezőkészség, vezetési adottság, megfigyelő készség, matematikai érzék, világos térképézelés, konstrukciós készség, az összefüggések felismerésének képessége, a természetben való nagyon jó tájékozódás képessége, gyakorlati műszaki intelligencia stb. Mindenesetre sokoldalú, magas színvonalú oktató-nevelő és kutató munkával törekszik az egyetem oktatói kara arra, hogy az egyetemről kikerülő mérnökök korszerű, elmélyült szakmai ismeretekkel, szilárd marxista—leninista világnézettel rendelkezzenek.

A faipari mérnökképzés csak egy évtizedre tekint vissza. Az itt képzett mérnökök munkájára elsősorban a faipari szakágazatok — fűrészipar, forgács- és farostlemezgyártás, bútorgyártás stb. — tartanak igényt. E munkákhoz a faipari mérnököknek fizikai, kémiai, mechanikai, korszerű gépészeti és közgazdasági alapképzettséggel kell rendelkezniük, de ismerniük kell az üzemvezetés

elméleti és gyakorlati módszereit is. Így velük szemben is nagy a követelmény, különösen ha figyelembe vesszük azt, hogy a faipar igen nagy fejlődés előtt áll, és a faipari mérnököknek még iparáguk továbbfejlesztésében is nagyok a tennivalóik.

A faipar gyors fejlődése tette éppen indokolttá napjainkban, hogy megszervezzük a faipari üzemmérnök-képzést is. A faipar fejlődése során olyan stádiumba érkezett, amikor a műszaki, vezetési feladatok erőteljes differenciálása vált szükségessé. Ezért az okleveles faipari mérnökök mellett olyan üzemmérnököket is kell képezni, akiknek feladata elsősorban a műszaki előkészítés, a gyártás irányítása és az üzemvezetés. A faipari üzemmérnök képzést az 1971/72. tanévben tervezzük megindítani hároméves képzés keretében. Az üzemmérnökök iránti igény elsősorban a továbbfeldolgozó faipar területén jelentkezik. Ezt egyrészt a gyártmányok sokfélesége, másrészt a nagyüzemi gyártási mód fejlesztése és a kemizálás indokolja, de a mezőgazdasági nagyüzemekben létesített faipari melléküzemek is igényelnek a jövőben ilyen típusú szakembereket.

A középfokú szakemberképzés a fagazdaság számára továbbra is nagy jelentőségű.

A középfokú szakemberképzést és ellátást a jelen időszakban az erdészeti szakközépiskolai képzésre épült technikus-képzéssel tervezzük — a közoktatáspolitikai irányelveknek megfelelően — megoldani. Az erdészeti szakközépiskolákban az általános műveltséget nyújtó közismereti tárgyak oktatásának aránya növekedett a korábbi technikumi oktatással szemben, ugyanakkor a tantervi programok arra törekcsenek, hogy a szakmai elméleti és gyakorlati képzésen keresztül a tanulók olyan ismeretek, jártasságok és készségek birtokába jussanak, amelyek lehetővé teszik számukra a termelésben való elhelyezkedést. Idén kiadásra kerülő rendelkezések intézkednek, hogy az erdészeti szakközépiskolákban érettségizt fiatalok néhány éves gyakorlat után technikus minősítő vizsgát tehessenek és technikus oklevelet is kapjanak. Így lehetővé válik, hogy az erdő- és fagazdaságokat megfelelően képzett és gyakorlattal is rendelkező középfokú szakmai végzettségű szakemberekkel lássuk el.

A *szakmunkásképzésben* jelentős korszerűsítést hajtottunk végre az elmúlt években az új szakmunkás-törvény tükrében. Több száz munkahely felülvizsgálata alapján elkészült az erdőművelő és fakitermelő szakma korszerű szakmai szintje. E munkaterületen a szakmunkásokat az erdőgazdálkodásban jelentkező csemete-előállítási — termelési, erdősítési, fakitermelési — munkák kézzel és géppel történő elvégzésére készítjük fel. Ismerniük kell a kitermelt faanyag átadásra történő előkészítését, elsődleges megmunkálását és a helyes tárolási tennivalókat is. Az a törekvésünk, hogy az itt képzett szakmunkások a fagazdaság egész vertikumában képesek legyenek szakmai tevékenységet folytatni.

Szakoktatási politikánkban jelenleg egyik legfontosabb helyet foglalja el az erdészeti és faipari szakemberek és szakmunkások *továbbképzésének* megoldása. A gazdaságpolitikai célkitűzések megvalósításának a fagazdaságban is egyik legfontosabb eszköze a szakemberek és szakmunkások továbbképzése. Ezen keresztül a legújabb termelési módszerek és technológiák rövid idő alatt jutnak el a fagazdaság területén dolgozó szakemberekhez. Ezért az 1971/72. oktatási évtől kezdve valamennyi termelő szektorban dolgozó erdészeti és faipari mérnök és technikus számára lehetővé kívánjuk tenni a szervezett keretek közötti továbbképzést. A mezőgazdasági és élelmezésügyi minisztérium vezetése éppen a napokban hozott határozatot arra, hogy ebben a továbbkép-

zésben a termelőszövetkezetekben dolgozó erdőmérnökök, technikusok stb. is részt vehessenek.

Szakoktatási politikánkban az erdő- és fagazdaságokkal, valamint a faipari üzemekkel együttesen arra törekszünk, hogy szakoktatási intézményeinkből széles körű elméleti ismeretekkel, gyakorlati készséggel rendelkező szakemberek kerüljenek ki. Olyan szakemberek, akik nemcsak a termelés mai feladatait oldják meg sikeresen, hanem az évtizedek múlva magasabb színvonalon jelentkező termelési követelményeknek is képesek lesznek eleget tenni.

Az erdészeti-faipari felsőoktatás helyzete és feladatai

DR. GÁL JÁNOS

Az erdészeti felsőoktatás 163 éves. Európa egyik legősibb mérnökképző intézményében, a selmecbányai Bányászati Akadémia kebelében létesült. A két világháború között a Budapesti Műszaki Egyetem, a felszabadulás után az Agrártudományi Egyetem soproni karaként, 1952 óta önálló főiskolaként, 1962. szeptember 1-től pedig mint önálló agrárfelsőoktatási intézmény, Erdészeti és Faipari Egyetem elnevezéssel fejti ki tevékenységét. A faipari mérnökképzés az Egyetemen 1957. szeptemberében indult meg, abból a gazdasági-társadalmi felismerésből kiindulva, hogy a hazai faipar nagyarányú fejlesztése felsőfokú szakember-gárda nélkül nem lehetséges.

Az Egyetem több mint másfélévszázados működése alatt hazai és nemzetközi viszonylatban elismerést és rangot vívott ki magának, végzett növendékeit az erdészetben és a faiparon kívül a népgazdaság sok más ágazatában is megbecsülik és keresik. Az Egyetem által kibocsátott diplomát a világ valamennyi államában minden feltétel nélkül mérnöki diplomaként honosítják.

Az erdészeti és a faipari felsőfokú oktatás egyetemi rangra való emelése egybeesett az oktatási reform feladatainak kimunkálásával és megvalósításának bevezetésével. Egyetemünk mindkét karán lényegében ma is az 1963-ban kimunkált és bevezetett reform tantervek alapján folyik az oktatás.

A felsőoktatási reform hármass célkitűzése

- a tananyag korszerűsítése,
- a gyakorlati oktatás megjavítása,
- eszmei-politikai-ideológiai-világnézeti nevelés hatékonyságának fokozása által előírányzott feladatok

lényeges változásokat hoztak Egyetemünk korábbi oktatási-nevelési tevékenységében. A szakmai üzemi gyakorlat és társadalmi egyesületek segítségével mindenekelőtt meghatároztuk a képzési célt az alábbiak szerint.

Az erdőmérnökképzés célja olyan szakemberek képzése, akik a legkorszerűbb biológiai, műszaki, üzemszervezési és közgazdasági ismeretek birtokában fel tudják tární a hazai termőhelyi adottságainkat és az erdők fatermesztéstani lehetőségeit. Ismerik az erdőgazdasági termelés, tehát az erdőművelés, az erdőtelepítés és fásítás, valamint az erdővédelem és az erdőrendezés tervezési módszereit és kivitelezését. Alkalmazni tudják az új módszereket, a tudományos kutatások és a modern biológia eredményeit az új fatermesztési módszerek kidolgozásában, erdeink fahozamának fokozásában. A megtermesztett faanyagot a legolcsóbb és legjobb műszaki megoldásokkal tudják kitermelni és rendelte-